

Suomen vanhin yleiskustantamo, 150-vuotias Gummerus juhli pyöreitä vuosia 2022. Haluamme olla vastuullinen toimija kirja-alalla. Vastuullisuusohjelmamme keskittyy kolmeen osa-alueeseen: vastuulliseen kustantamiseen ja sananvapauteen, ilmastovastuuseen sekä yhteistyöhön.

1. Hiilijalanjälki pieneni 28 %

Olemme tehneet systemaattista työtä hiilijalanjälkemme pienentämiseksi. Vuonna 2022 Gummeruksen hiilijalanjälki oli 28 % pienempi kuin vuonna 2021.

2. Teimme ilmaston kannalta kestävämpiä valintoja

Olemme tehneet kestävämpiä valintoja saadaksemme kirjatutannostamme vastuullisempaa. Vuonna 2022 kaikki kirjamme painettiin Euroopassa. Kiinnitimme erityistä huomiota paperivalintoihin ja kirjojen kokoon, jotta tuotannossa syntyisi mahdollisimman vähän materiaalihukkaa. Painoimme 93 prosenttia kirjoista FSC-sertifioidulle paperille.

3. Sama tekijänpalkkioprosentti kovakantisesta kirjasta ja äänikirjasta

Kaikissa uusissa kustannussopimuksissamme on ollut vuodesta 2021 sama tekijänpalkkioprosentti riippumatta siitä, onko kyseessä kovakantinen vai sähkö- tai äänikirja. Olemme nostaneet tämän jälkeen myös vanhojen kustannussopimusten tekijänpalkkioprosentit samalle tasolle.

**VUONNA
2022****4. Saimme parempia tuloksia henkilöstötutkimuksen kaikilta osa-alueilta**

Vuosittain tehtävän henkilöstötutkimuksen kaikki osa-alueet saivat paremman arvosanan kuin edellisellä vuonna.

5. Tuimme sananvapausjärjestö Suomen PENiä

Yhdeksi Gummeruksen 150-vuotisjuhlavuoden kumppaneista valikoitui sananvapausjärjestö Suomen PEN, jonka toimintaa tuimme taloudellisesti. Yhteistyö jatkuu.

Rohkea mieli, avara katse ja vapaa sana

Päivitimme vuonna 2022 Gummeruksen arvot. Halusimme uudistuksessa nostaa rohkean mielen ja avaran katseen rinnalle kustantamisen kivijalan, sananvapauden. Sen vaaliminen on elintärkeää – ei pelkästään kirja-alalle vaan laajemminkin yhteiskunnalle ja demokratialle. Teemme tiivistä yhteistyötä sananvapausjärjestö Suomen PENin kanssa.

Kerromme tässä raportissa ensimmäistä kertaa hiilijalanjälkemme. Viime vuosina tehty työ alkaa näkyä ja suunta on oikea. Vuodesta 2021 vuoteen 2022 Gummeruksen hiilijalanjälki pieneni 28 prosenttia. Työ ilmaston kannalta paremman tulevaisuuden eteen jatkuu.

Kirja-ala on elänyt viimeiset vuodet suurta muutosten aikaa. Ääni- ja sähkökirjat ovat nousseet painettujen kirjojen rinnalle. Muutosten kohtaaminen vaatii rohkeaa mieltä ja avaraa katsetta. Vuonna 2022 150-vuotta täyttänyt kustantamo on selvinnyt jo kahdesta maailmansodasta ja kahdesta pandemiasta. Näin vanhaksi ei elä, jos ei jatkuvasti uudistu ja katso tulevaan.

Anna Baijars

Toimitusjohtaja ja kustantaja

1. VASTUULLINEN KUSTANTAMINEN JA SANANVAPAUS

Vastuullinen kustantaminen tarkoittaa meille kustannuspäätöksiä joiden takana seisomme, kirjailijoiden toimituksellista ja viestinnällistä tukea, eettisten kysymysten pohdintaa sekä laatua kirja-prosessin kaikissa vaiheissa. Työmme pohjautuu kirjallisuuden kunnioittamiselle. Lupauksemme on, että jokainen kirjailijamme näkyy ja kuuluu.

**VERA
POLITKOVSKAJA**

**SILVIA
HOSSEINI**

KIRJA-ALAN DIGITALISAATIO PUHUTTA

Äänikirjamarkkinan kasvettua rajusti viime vuosina, on keskustelu muuttuneesta ansaintalogiikasta ollut vilkasta. Tulonmuodostus lukuaikapalveluissa kuunnelluista tai luetuista kirjoista on erilainen kuin kirjakaupassa myytävistä painetuista kirjoista. Lukuaikapalvelut tilittävät kustantamolle ja kustantaja kirjailijalle korvauksen kuunnelun ajan perusteella.

Kaikissa uusissa kustannussopimuksissamme on ollut vuodesta 2021 sama tekijänpalkkioprosentti riippumatta siitä, onko kyseessä kovakantinen vai sähkö- tai äänikirja. Olemme nostaneet tämän jälkeen myös vanhojen kustannussopimusten tekijänpalkkioprosentit samalle tasolle.

SANANVAPAUS

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on kaventanut sananvapauden tilaa entisestään itäisessä naapurimaassamme. Huoli sananvapaus-tilanteesta on suuri ja tarve sananvapaustyölle meidän ajassamme on valtava. Osallistuimme toukokuussa 2022 ensimmäiseen The World Expression Forum -sananvapauskongressiin Norjan Lille-

hammerissa.

Gummeruksen 150-vuotisjuhlavuoden yhteistyökumppaniksi valikoitui sananvapausjärjestö Suomen PEN, jonka toimintaa tuimme vuonna 2022 suuremmalla kertalahjoituksella. Vuonna 2023 jatkamme tiivistä yhteistyötä lokakuussa ilmestyvän Anna Politkovskajasta kertovan kirjan tiimoilta. *Äitini – Anna Politkovskajan taistelu totuuden puolesta* on sananvapaustaistelija ja toimittaja Anna Politkovskajan tyttären **Vera Politkovskajan** yhdessä toimittaja **Sara Giudicen** kanssa kirjoittama koskettava muistelmakirja ja rohkea puheenvuoro Venäjästä. Lahjoitamme Suomen PENin sananvapaustyöhön yhden euron painetun kirjan jokaisesta myydystä kappaleesta.

ÄÄNESSÄ 150 VUOTTA

150-vuotisjuhlavuoden hankkeisiimme kuului myös kirjailija ja kirjallisuustoimittaja **Silvia Hosseinin** luotsaama *Kulttuuriklinikka*-podcast-sarja, jossa Hosseini käsitteli vaihtuvien vieraittensa kanssa 2020-luvun kulttuurikeskustelun kipupisteitä.

Teimme juhluvuonna myös 10 000 kappaleen kirjalahjoituksen Helsingin kaupungille. Lahjoitimme **Anni Kytömäen** kauno-kirjallisuuden Finlandia-palkinnon voittanutta *Margarita*-romaanin yläkoulujen ja lukioiden käyttöön.

Ohjasimme juhluvoittemme muistamiset Luonnonperintösäätiön Raakkumetsä-kampanjaan, jonka tavoitteena on suojella vanha metsä jokihelmisimpukoiden eli raakkujen asuttaman virtaveden valuma-alueella.

”Parhaimmatkaan argumentit eivät saa ketään muuttamaan mieltään. Siihen tarvitaan hyvä tarina.”

– Richard Powers, *Ikipuut*
(suomentanut Sari Karhulahti)

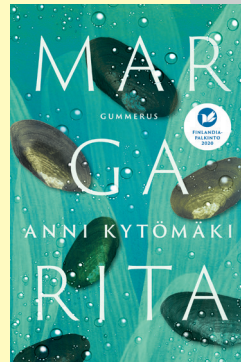
MAAILMA MUUTTUU KIRJA KIRJALTA

Elina Airion esikoisromaanin *Metsässä juoksee nainen*, jossa uupunut perhevalmentaja käy kotikäynneillä pahoinvoivan äidin luona on viiltävän ajankohtainen teos käsillä olevasta hoitokriisistä. Sosiaalialalla työskentelevä Airio halusi kuvata dystooppisessa romaanissaan, mihin jatkuva puhe tuottavuudesta ja tehokkuudesta voi pahimmillaan johtaa.

Tietokirjallisuuden Finlandia-palkinnon voittanut **Jenni Ränä** kirjoitti polttavan ajankohtaisen romaanin soista ja ihmisistä ekokriisin keskellä. *Suo muistaa* kuvaa pohjoisen soita ennallistavan ekoyhteisön elämää – idealismia, yhteisöllisyyttä ja ristiriitoja. Romaani kertoo luonnon, maiseman ja muistojen katoamisesta sekä nykyihmisen yrityksestä hallita ekokriisiä ja löytää yhteys luontoon.

Senegalilaissyntyisen **Mohamed Mbougar Sarrin** moneen kertaan palkittu *Miesten syvimät salaisuudet* sai suomessakin Mikael Agricola -kääntäjäpalkinnon **Marja Luoman** ja **Sampsa Peltosen** erinomaisesta suomentamisesta. Palkintoraati nosti valintaperusteissaan esille teoksen ansioita seuraavasti: ”[S]eikkailullinen romaani kritisoi eurooppalaista kolonialismia Afrikassa, irvailee pinnallisuudesta pakkomielteisen kiinnostuneelle kirjallisuusmaailmalle ja pohtii, millainen teko kirjoittaminen ihmiselle ja yhteiskunnalle on.”

Martat – Leivontakirja on klassinen leipomisen perusteos, joka pohjaa vankasti Marttojen arvoihin – kestäviin valintoihin ja hyvän arjen edistämiseen. Kirjan reseptit kannustavat kotimaisten kasvien ja marjojen sekä kasvipohjaisten tuotteiden käyttämiseen ja antavat käytännöllisiä vinkkejä ruokahävikin vähentämiseen ja sesonkiajatteluun.

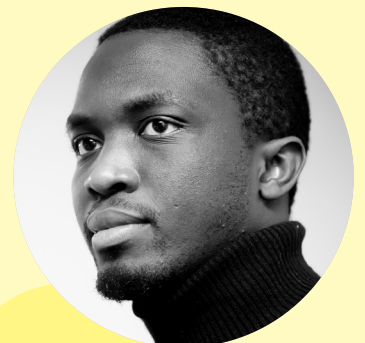
ANNI
KYTÖMÄKI

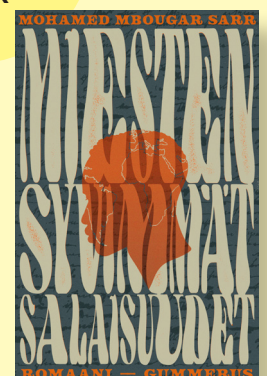
ELINA
AIRIO

JENNI
RÄNÄ

MOHAMED
MBOUGAR
SARR

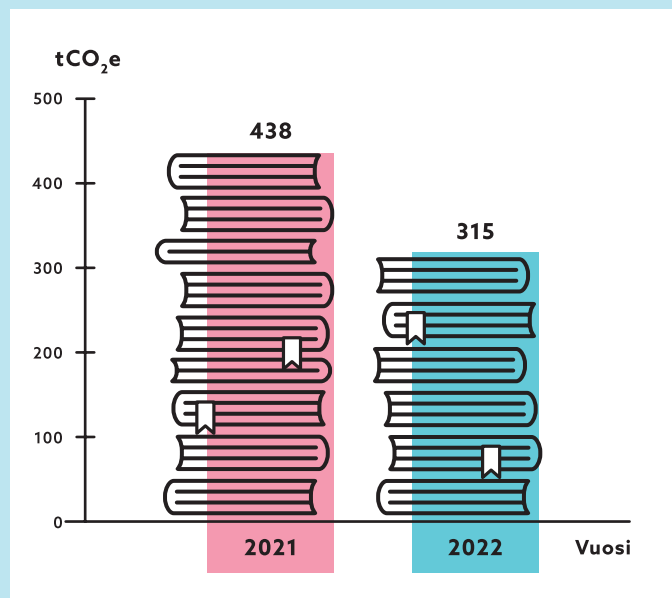
2. ILMASTOVASTUU

Olemme kahtena peräkkäisenä vuotena laskeneet Gummeruksen hiilijalanjäljen yhteistyössä muiden Storytel Books -kustantamoiden kanssa. Olemme tehneet valintoja ja toimia hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja tulokset alkavat näkyä. Vuodesta 2021 vuoteen 2022 hiilijalanjälkemme pieneni 28 %.

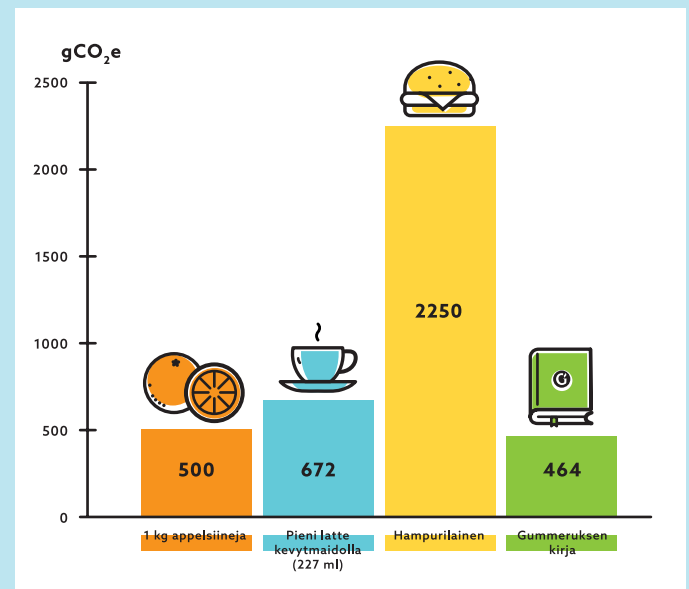
Suurin osa kustantamon hiilijalanjäljestä syntyy kirjojen tuotannosta. Positiivista kehitystä on aiheuttanut muun muassa tuotantopaikkojen ja materiaalien valinnat. Myös yhteistyökumppanimme, kuten painotalot ovat kehittäneet omaa toimintaansa ympäristöystävällisemmäksi.

Jatkamme työtä sekä pyrimme jatkossa saamaan entistä tarkempia lukuja kirjatutantomme ja logistiikan ilmastovaikutuksista.

Suosimme työmatkoilla mahdollisuuksien mukaan junaa lentomatkustamisen sijaan. Lajittelemme ja kierrätämme toimistolla syntyvän jätteen, ja tiloissamme käytetty sähkö on uusiutuvista energialähteistä.

Yhden painetun kirjan hiilijalanjälki on keskimäärin 464 g CO₂e. Se on alle puolet maitoliträn hiilijalanjäljestä.

Lähde Storytelin vastuullisuusraportti 2022

SERTIFIOIDUT MATERIAALIT

Olemme ottaneet systemaattisesti käyttöön FSC-sertifioidut materiaalit kirjatutannossa. Käyttämällä ympäristösertifioituja materiaaleja haluamme auttaa kuluttajia tekemään ekologisempia valintoja. Käytämme painetuissa kirjoissamme vain sellaisia alkuperämerkintöjä, jotka täyttävät ympäristönäkökulmasta korkeimmat vaatimukset.

FSC (Forest Stewardship Council) on riippumaton ja kansainvälinen metsäsertifiointijärjestelmä, joka takaa, että raaka-aine tulee vastuullisesti hoidetuista metsistä. Vastuullisuus ulottuu kolmelle alueelle: luonto- ja ympäristöarvoihin, sosiaalisiin oikeuksiin ja taloudellisesti kestäväan metsänhoitoon.

Vuonna 2022 93 % kirjoistamme painettiin FSC-sertifioidulle paperille. Kaikissa kirjoissa kirjoissamme lukee kirjapaino ja tuotantomaa, sillä meille on tärkeää, että kuluttaja tietää, missä kirja on tuotettu.

3. YHTEISTYÖ

Meille on tärkeää olla vastuullinen kumppani kaikille sidosryhmillemme: kirjailijoille, lukijoille, suomentajille, kirjakaupan parissa työskenteleville, graafikoille, agenteille, scoutseille, ulkomaisille kustantajille, medialle ja omalle henkilöstöllemme.

Keväällä 2022 kävimme vuoropuhelua eri sidosryhmiemme kanssa tarjotaksemme heille mahdollisuuden vaikuttaa vastuullisuusstrategiaamme ja -tavoitteisiimme. Olennaisuusarviointi toteutettiin yhteistyössä Storytelin kanssa ja tiedot kerättiin kyselyin ja haastatteluin.

ROHKEA MIELI, AVARA KATSE JA VAPAA SANA

Lähdimme vuoteen 2022 tietäen että työyhteisömme tulee muuttamaan ja kasvamaan vuoden aikana, ja saimmekin toivottaa tervetulleeksi peräti neljä uutta gummeruslaista vuoden 2022 aikana sopimushallinnan, digitaalisen kustantamisen ja tietokirjallisuuden tiimeihin.

Kävimme arvokeskustelua työpajoissa ja päivitimme arvomme. Rohkea mieli, avara katse ja vapaa sana ohjaavat kaikkea tekemistämme.

Loppuvuodesta 2022 toisen kerran toteutettu henkilöstötutkimus kertoi meille, että olimme onnistuneet tavoitteissamme johtamisen sekä vuorovaikutuksen ja viestinnän kehittämisessä. Gummeruslaiset ovat sitoutuneita, kokevat työnsä merkitykselliseksi ja uskovat, että heillä on parantuneet mahdollisuudet oppia ja kehittyä työssään vuoteen 2021 verrattuna.

Vuonna 2023 haluamme vaalia vahvuuksiamme ja keskitymme edelleen johtamisen kehittämiseen, vuorovaikutukseen sekä työyhteisön sopeutumiseen nopeasti muuttuvaan markkinatilanteeseen.

Tällaisia asioita sidosryhmämme pitivät tärkeinä

SIDOSRYHMÄ	TÄRKEIMMIKSI NOUSSEET AIHEET
LUKIJAT	• ILMASTOVAIKUTUKSET • SANANVAPAAUS • TASA-ARVO
KIRJAILIJAT	• ILMASTOVAIKUTUKSET • TALOUDELLISET KORVAUKSET • SANANVAPAAUS
HENKILÖSTÖ	• ILMASTOVAIKUTUKSET • SANANVAPAAUS • HENKINEN HYVINVOINTI
JÄLLEENMYYYJÄT	• ILMASTOVAIKUTUKSET • SANANVAPAAUS
SIJOITTAJAT JA OMISTAJAT	• ILMASTOVAIKUTUKSET • TALOUDELLINEN KESTÄVYYS JA KESTÄVÄ LIIKETOIMINTA
KUSTANTAJAT JA KILPAILIJAT	• TALOUDELLISET KORVAUKSET • SANANVAPAAUS • ILMASTOVAIKUTUKSET
STORYTELIN JOHTORYHMÄ JA STORYTEL BOOKS	• ILMASTOVAIKUTUKSET • TASA-ARVO JA MONIMUOTOISUUS